

Retningslinje – Verger i konfliktrådssaker

Sist revidert: 01.09.2024

Godkjent av: FAG avdelingsdirektør

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Hvem er verger?	3
3	Oppnevning av midlertidig verger.....	4
3.1	Når skal det oppnevnes midlertidig verger?	4
3.1.1	I hvilke tilfeller er midlertidig verger aktuelt?	4
3.1.2	Vergen kan eller vil ikke ivareta partens interesse i saken	4
3.1.3	Midlertidig verger når hensynet til barnets beste tilsier det.....	4
3.2	Hvordan oppnevne midlertidig verger?	5
3.3	Oppnevnt verger er inhabil	5
3.4	Hva er konsekvensene av at det er oppnevnt midlertidig verger – forholdet til foreldrene	5
4	Generelt om vergenes rettigheter og plikter	5
4.1	Vergene har partsrettigheter	5
4.2	Innkalling til møter sendes både parten og vergene	6
4.3	Godkjenning av avtaler	6
4.3.1	Godkjenning av avtaler ved mekling i konfliktråd og ved gjenopprettende møte med fornærmede i straffesaker	6
4.3.2	Godkjenning av avtaler i sivile saker og i annen gjenopprettende prosess i straffesaker ..	6
4.4	Når det er flere verger	6
4.4.1	Utgangspunktet – vergene har individuelle rettigheter og forvalter pliktene i fellesskap	6
4.4.2	Skriftlig innkalling er gitt til begge vergene – bare én møter.....	7
4.4.3	Skriftlig innkalling er gitt til begge vergene – ingen møter	7
4.4.4	Vergen ønsker å delta, men er forhindret – møtet må utsettes	7
4.4.5	Vergen møter ruspåvirket	8
4.4.6	Uenighet mellom vergene.....	8
5	Vergenes rolle i straffesaker	8

5.1	Vergen skal samtykke til straffereaksjonen før overføring til konfliktrådet	8
5.2	Særlig om ungdomsstraff og ungdomsoppfølging	8
5.2.1	Delta i ungdomsplanmøte og gjenopprettende møte	8
5.2.2	Uttalerett om ungdomsplanen og innskjerpingsvilkår.	9
5.2.3	Delta i oppfølgingsteamet.....	9
5.2.4	Vergenes rolle ved brudd	9
6	Vergenes rolle i sivile saker	10
7	Parten fyller 18 år under konfliktrådsbehandlingen.....	10
8	Versjonslogg av dette dokumentet.....	11

1 Innledning

Vergenes rettigheter og plikter er regulert i [konfliktrådsloven § 11](#) andre ledd.¹ I tillegg er det regler om enkelte rettigheter og plikter blant annet i [§ 17](#) første og andre ledd (om avtaleinngåelse), [§ 24](#) tredje og fjerde ledd (om ungdomsplanmøtet), [§ 24 a](#) andre ledd (om gjenopprettende prosess), [§ 26](#) første ledd (om oppfølgingsteamet), [§ 31](#) andre ledd og [§ 33](#) andre ledd (om innskjerpingsvilkår).

Konfliktrådsbehandling krever partenes samtykke med mindre annet er fastsatt etter konfliktrådsloven, jf. [konfliktrådsloven § 11](#) første ledd. Er parten under 18 år kreves også i utgangspunktet vergenes samtykke, jf. andre ledd. Vergen skal også som hovedregel varsles om konfliktrådsmøtet og har rett til å være til stede i møtet. Dette gjelder der mindreårige er siktet, domfelt, påklaget eller fornærmet, eller er part i en sivil sak. Det er likevel noen begrensninger i vergenes rettigheter og plikter dersom fornærmede i en straffesak eller en part i en sivil sak er over 15 år, se punkt 5 og 6 nedenfor

Dersom en eller flere av partene er under 18 år, må det altså vurderes hvem som er verger for parten og hvilken rolle disse har.

Denne retningslinjen sier noe om hvem som er verge og hvor informasjon om dette finnes (punkt 2), og når det skal oppnevnes midlertidig verge, hvordan dette gjøres og hva som er konsekvensen av at midlertidig verge oppnevnes (punkt 3). I punkt 4 omtales generelle problemstillinger, som vergenes partsrettigheter, at innkallinger skal sendes både vergene og den mindreårige, vergenes godkjenning av avtaler og problemstillinger knyttet til de tilfellene der det er flere verger. Vergenes rolle i straffesaker er omtalt i punkt 5 og vergenes rolle i sivile saker er omtalt i punkt 6. Til slutt omtales tilfeller der parten fyller 18 år i løpet av konfliktrådsbehandlingen (punkt 7).

2 Hvem er verger?

Hovedregelen er at verge for en mindreårig er den eller de som har foreldreansvaret. Dette følger av [vergemålsloven § 16](#). Det forutsettes at foreldrene er myndige. Så lenge foreldrene er gift eller bor sammen, har begge foreldreansvaret og er barnets verger sammen, se [barnelova § 34](#) første og andre ledd. For andre tilfeller, finnes særskilte regler om foreldreansvaret i barneloven [§ 34](#) og [§ 35](#).

Folkeregisteret har opplysninger om hvem som er verge for barnet, se [barnelova § 39](#), [vergemålsloven § 25](#) og [folkeregisterloven § 7-1](#). Dette gjelder både der begge foreldrene har foreldreretten sammen, der mor har foreldreansvaret alene etter barnelova § 35, der foreldrene har avtalt foreldreansvar, der loven åpner for det, og dersom foreldreansvaret er bestemt ved dom.

Det er viktig å kontrollere hvem som er verge(r) for den mindreårige parten. Selv om navnet på vergene f.eks. fremgår av dokumenter fra politiet, er det konfliktrådets ansvar at riktig verge er registrert i konfliktrådets systemer. Dersom for eksempel en innkalling sendes til feil person er dette et brudd på personvernssikkerheten og kan innebære brudd på taushetsplikten.

¹ Bestemmelsen må forstås i lys av Norges folkerettslige forpliktelser. [FNs barnekonvensjon artikkel 14](#) nr. 2 pålegger norske myndigheter å «respekttere foreldrenes, eventuelt vergenes, rett og plikt til å veilede barnet om utøvelsen av hans eller hennes rettigheter på en måte som er i samsvar med barnets gradvise utvikling». For straffesaker, slår [FNs barnekonvensjon artikkel 40](#) nr. 2 bokstav b punkt iii fast at et barn som anklages for et straffbart forhold har rett til å ha sine foreldre eller verger til stede, med mindre dette ikke anses å være det beste for barnet, særlig sett hen til barnets alder og situasjon. FNs barnekomité har presisert at dommeren eller annen kompetent myndighet kan begrense eller ekskludere vergens involvering under prosessen. Dette kan ifølge komiteen skje etter forespørsel fra barnet selv eller fra barnets juridiske eller annen representant, eller fordi vergenes deltakelse ikke anses å være til barnets beste. (Se FNs barnekomités generelle kommentar nr. 24 (CRC/C/GC/24) punkt 56.) Vergens involvering kan imidlertid begrenses av hva som anses å være til barnets beste, jf. [artikkel 3](#). Se nærmere om oppnevning av midlertidig verge når barnets beste tilsier det i punkt 3.1.3 nedenfor.

3 Oppnevning av midlertidig verge

3.1 Når skal det oppnevnes midlertidig verge?

3.1.1 I hvilke tilfeller er midlertidig verge aktuelt?

Hensikten med midlertidig verge er å tilrettelegge for at mindreårige parter har nødvendig støtte i konfliktrådsmøtet, oppfølgingen og eventuelt godkjenne en konfliktrådsavtale. Både ungdommen og fornærmede i straffesaker og partene i sivile saker kan ha behov for midlertidig verge. Behovet kan oppstå på alle stadier i saken.

Midlertidig verge skal oppnevnes dersom to alternative vilkår er oppfylt, enten at vergen ikke kan eller vil ivareta den mindreårige partens interesser (punkt 0), eller at hensynet til barnets beste tilsier det (punkt 3.1.3). Dette er regulert i [konfliktrådsloven § 11](#) andre ledd.

Vær likevel oppmerksom på at fornærmede i straffesaker, som er over 15 år, som kan hovedregel utøve rettighetene som fornærmet selv, dersom hen ønsker det, jf. henvisningen til [straffeprosessloven § 93 g](#) i [konfliktrådsloven § 11](#) tredje ledd.

3.1.2 Vergen kan eller vil ikke ivareta partens interesse i saken

Dersom foreldrene ikke kan eller vil ivareta barnets interesse skal det oppnevnes midlertidig verge, se [konfliktrådsloven § 11](#) andre ledd og [vergemålsloven § 16](#). Begrepet «kan eller vil» er nærmere utdypet i forarbeidene til konfliktrådsloven. Her vises det til at vergen for eksempel kan være forhindret fra å delta i møtet på grunn av sykdom eller lang reiseavstand, eller er uvillig fordi hen mener barnet får greie seg selv.² Holmboe har i boken «Konfliktrådsloven – kommentarutgave» lagt til grunn at man her tenker på situasjoner der «vergen ikke er mulig å få i tale, eller ikke engasjerer seg i saken».³

Departementet presiserer i forarbeidene at manglende samtykke fra foreldrenes side ikke kan likestilles med at vergen ikke kan eller vil ivareta barnets interesse.⁴ At vergen ikke vil gi sitt samtykke, kan nettopp være uttrykk for ivaretagelse av barnet. Så lenge vergen har satt seg inn i saken, og gjort seg kjent med konsekvensene av å ikke samtykke, skal det respekteres at vergen ikke samtykker.

3.1.3 Midlertidig verge når hensynet til barnets beste tilsier det.

Dette omfatter tilfeller der vergen praktisk sett kan og vil delta, men der det anses at vergens involvering likevel ikke vil være til barnets beste. Hvorvidt det skal oppnevnes verge etter dette kriteriet, beror på en bred og konkret vurdering av situasjonen og av barnet. Barnets synspunkt må normalt tillegges betydelig vekt. Jo eldre barnet er, desto større vekt skal legges på hva barnet mener. Dette gjelder særlig i saker der barnet er 15 år eller eldre, og dermed er tillagt selvbestemmelsesrett på flere andre livsområder.⁵

Et relevant moment for om hensynet til barnets beste tilsier at det oppnevnes midlertidig verge, vil være om barnet har tillit og tiltro til vergen som støtteperson. Vilkåret vil for eksempel kunne være oppfylt i tilfeller der vergen tidligere har utsatt barnet for ikke uvesentlige tillitsbrudd, eller tilfeller der vergen har vært tydelig

² Se [Prop. 135 L \(2010–2011\) punkt 10.6.3](#) side 117

³ Se M. Holmboe, Konfliktrådsloven kommentarutgave (2016), side 76

⁴ Se [Prop. 57 L \(2013–2014\) punkt 13.1](#) side 85

⁵ Se [Prop. 139 L \(2022–2023\) punkt 32.1](#) side 290 (merknad til § 11).

fraværende i barnets liv og derfor har begrenset kjennskap til barnets bakgrunn, forutsetninger, utfordringer og behov.⁶

3.2 Hvordan oppnevne midlertidig verge?

Midlertidig verge etter konfliktrådsloven oppnevnes etter [vergemålslovens](#) regler, se [konfliktrådsloven § 11](#) andre ledd tredje setning. Det er statsforvalteren som oppnevner verge, jf. [vergemålsloven § 4](#) og [§ 25](#) første ledd. Oppnevningen kan begrenses i tid og/eller begrenses til å gjelde visse saker. Oppnevning kan skje etter begjæring fra private eller offentlige parter, som konfliktrådslederen, ungdomskoordinatoren eller andre. Begjæringen sendes til statsforvalteren på eget [skjema](#).

Dersom statsforvalteren oppnevner verge, eller verge oppnevnes av domstolen, gir de melding om det til Folkeregisteret, se [vergemålsloven § 25](#) og [folkeregisterloven § 7-1](#), og punkt 2 ovenfor.

3.3 Oppnevnt verge er inhabil

I noen tilfeller vil den mindreårige parten allerede ha en verge. Når denne vergen er inhabil skal det oppnevnes en midlertidig verge (setteverge), jf. [vergemålsloven § 34 tredje ledd](#). Vergen er inhabil når vergen selv eller noen som står vergen nær, har interesser i saken som strider mot interessene til den som er under vergemål. Det er definert i loven hvem som er å anse som vergens nærstående, jf. andre ledd. Om vergen har interesser i saken som strider mot interessene til parten, kan for eksempel være tilfelle dersom vergen er i nær familie eller har en annen nær tilknytning til den andre parten i saken.

3.4 Hva er konsekvensene av at det er oppnevnt midlertidig verge – forholdet til foreldrene

Dersom det er oppnevnt midlertidig verge, overtar denne de opprinnelige vergenes (foreldrenes) rolle i saken. Det er for eksempel tilstrekkelig at den midlertidige vergen og den mindreårige samtykker, der det er krav om samtykke. I et slikt tilfelle er det uten betydning at foreldrene eventuelt protesterer.⁷

4 Generelt om vergenes rettigheter og plikter

4.1 Vergene har partsrettigheter

Vergene har i utgangspunktet partsrettigheter sammen med den mindreårige parten.⁸ Det innebærer blant annet at både den mindreårige og vergene må samtykke, gis rett til å medvirke og gis rett til å delta på møter. Dersom det er krav om samtykke, f.eks. til konfliktrådsbehandling eller til å dele informasjon i oppfølgingsteamet, må samtykket anses trukket dersom enten den mindreårige eller en av vergene trekker samtykket.

Dersom fornærmede i en straffesak er over 15 år, kan hen likevel på ethvert tidspunkt i saken som hovedregel selv utøve rettighetene som fornærmet, dersom hen ønsker det, jf. [konfliktrådsloven § 11](#) tredje ledd. Etter samme bestemmelse kan vergene også ha begrensede partsrettigheter i sivile saker, dersom parten er over 15 år. Se punkt 5 om vergenes rolle i straffesaker, og punkt 6 om vergenes rolle i sivile saker.

⁶ Samme sted.

⁷ Se [Prop. 57 L \(2010–2011\) punkt 10.4.3](#) side 60.

⁸ For straffesaker framgår dette av [straffeprosessloven § 83](#).

4.2 Innkalling til møter sendes både parten og vergene

I straffesaker kal vergene «forsvarlig varsles om rettergangsskritt», slik at vergene har mulighet til å delta i rettsmøter o.l. for å bistå den mindreårige, se [vergemålsloven § 18](#) femte ledd. Videre har vergene rett til å være til stede i konfliktrådsmøtet både i straffesaker og sivile saker, se [konfliktrådsloven § 11](#) andre ledd, [§ 24](#) tredje ledd og [§ 24 a](#) andre ledd. Vergene skal derfor varsles om og innkalles til møter i konfliktrådet.

Det kan likevel være unntak fra dette dersom en fornærmet i en straffesak eller en part i en sivil sak er over 15 år, jf. [§ 11](#) tredje ledd. Se nærmere i punkt 5 om straffesaker og punkt 6 om sivile saker.

Hva som menes med begrepet «forsvarlig varsling» er utdypet i rettspraksis.⁹ Varselet må være skriftlig, adressert både til den mindreårige parten og begge vergene, inneholde nødvendig informasjon om møtets formål, møtested og -tid, og gis i rimelig tid i forkant av møtet. Det har ingen betydning om begge foreldrene faktisk leser innkallingen eller ei.

Innkallingene journalføres på partens sak og er dermed dokumentasjon på at forsvarlig varsel er sendt.

4.3 Godkjenning av avtaler

4.3.1 Godkjenning av avtaler ved mekling i konfliktråd og ved gjenopprettende møte med fornærmede i straffesaker

Ved mekling i konfliktråd og ved gjenopprettende møte med fornærmede, skal en eventuell avtale undertegnes av partene og eventuelle verger. Dette følger av [konfliktrådsloven § 17](#) første ledd. Videre følger det av bestemmelsen at godkjenning fra vergene kan unnlates for «mindreårige som har fylt 15 år, og som utøver rettighetene som fornærmet eller etterlatt etter [straffeprosessloven § 93 g](#) annet ledd». Forutsetningen er at den mindreårige har rett til å inngå avtale på egenhånd og mekleren finner det «ubetenkelig». Det følger av vergemålsloven at mindreårige blant annet har rett til å inngå arbeidsavtaler og disponere over midler hen har tjent selv, se [vergemålsloven § 10](#) og [§ 12](#). I vurderingen av om avtaleinngåelsen uten vergens godkjenning er «ubetenkelig», må hensynet til barnets beste inngå i vurderingen.¹⁰

4.3.2 Godkjenning av avtaler i sivile saker og i annen gjenopprettende prosess i straffesaker

I sivile saker og annen gjenopprettende prosess under gjennomføring av ungdomsstraff, ungdomsoppfølging og oppfølging i konfliktråd, skal en eventuell avtale settes opp skriftlig og undertegnes av partene dersom partene er enige om det. Dette følger av [konfliktrådsloven § 17](#) andre ledd. Dersom avtalen signeres, og en part er under 18 år, skal avtalen også godkjennes av vergene. Godkjenning fra vergene kan likevel unnlates hvis den mindreårige har rett til å inngå avtale på egenhånd, og mekleren finner det «ubetenkelig». Se nærmere om dette ovenfor i punkt 4.3.1.

4.4 Når det er flere verger

4.4.1 Utgangspunktet – vergene har individuelle rettigheter og forvalter pliktene i fellesskap

Begge vergene har selvstendige rettigheter. Det innebærer at begge vergene har krav på informasjon, innkalling til møter og anledning til å uttale seg.

⁹ Se Høyesteretts kjennelse Rt-1977-431

¹⁰ Se [Prop. 139 L \(2022–2023\) punkt 32.1](#) side 292 (merknad til § 17).

Når det gjelder pliktene, kan foreldre som har delt foreldreansvar handle i fellesskap, eller den ene kan opptre på vegne av begge. Regler om det innbyrdes forholdet mellom vergene finnes i [vergemålsloven § 18](#). Bestemmelsens første ledd slår fast at vergene i utgangspunktet må handle i fellesskap når de handler på den mindreåriges vegne.

En disposisjon som den ene vergen foretar på egen hånd, vil derfor ikke være bindende for den mindreårige, med mindre det kan legges til grunn at vergen opptrer med fullmakt fra den andre.

Dersom den ene foreldereren opptrer alene på vegne av barnet, og begge vergene er forsvarlig varslet,¹¹ legger man som utgangspunkt til grunn at den foreldereren som opptrer på vegne av barnet har en fullmakt, med mindre noe annet er opplyst i den konkrete saken, se [vergemålsloven § 18](#) femte ledd.¹² Det er derfor ikke nødvendig at fullmakten er gitt skriftlig. Fullmakten bygger på såkalt konkludent atferd. En avtale som er godkjent av den vergen som møter, vil i et slikt tilfelle dermed være gyldig.

Dersom noe annet er opplyst – for eksempel at vergen i god tid før møtet har opplyst at hen ønsker å delta på møtet – kan det ikke legges til grunn at den andre vergen har fullmakt. Se punkt 4.4.4.

4.4.2 Skriftlig innkalling er gitt til begge vergene – bare én møter

Er parten under 18 år på møtetidspunktet skal som hovedregel begge vergene være til stede i møter i konfliktrådet, se [konfliktrådsloven § 11](#) andre ledd, [§ 17](#) andre ledd, [§ 24](#) tredje og fjerde ledd og [§ 26](#) første ledd.

Selv med skriftlig innkalling til møtet kan det være at en av vergene ikke møter. Om begge er gitt forsvarlig varsel, og ikke noe annet er opplyst, må det legges til grunn at den møtende vergen har fullmakt til å opptre på vegne av dem begge, se punkt 4.4.1 ovenfor.

4.4.3 Skriftlig innkalling er gitt til begge vergene – ingen møter

At foreldrene ikke møter, selv om de er forsvarlig varslet, skal ikke tolkes som et samtykke til at saken behandles uten dem til stede.¹³

Dersom ingen av vergene kan eller vil møte, skal konfliktrådet vurdere om det skal oppnevnes en midlertidig verge, se punkt 3 ovenfor.

4.4.4 Vergen ønsker å delta, men er forhindret – møtet må utsettes

Dersom en verge som har rett til å delta og ønsker å representere den mindreårige, er forhindret fra å møte, må vedkommende melde fra om dette. Melder vergen fra om dette til konfliktrådet, skal møtet som hovedregel utsettes og konfliktrådet må sørge for at det avtales ett nytt møte så snart som mulig, se [forskrift om konfliktrådsbehandling § 4](#) tredje ledd.

Dersom møtet ved en feil likevel er avholdt, og det er inngått en avtale i konfliktrådet med godkjenning fra den fremmøtte vergen, er avtalen ikke gyldig. Den er dermed ikke bindende for den mindreårige før den eventuelt blir godkjent også av den andre vergen.

¹¹ Se punkt **Feil! Fant ikke referanse kilde.** om hva som ligger i forsvarlig varsling.

¹² Se også [Prop. 135 L \(2010–2011\) punkt 14.5](#) side 173 og [Prop. 57 L \(2013–2014\) punkt 13.1](#) side 90–91.

¹³ Se Høyesteretts kjennelse Rt-1977-431.

4.4.5 Vergen møter ruspåvirket

En verge som møter ruspåvirket behandles som ikke-fremmøtt, se punkt 4.4.2 og 4.4.3. Konfliktrådet må også her vurdere behovet for å få oppnevnt midlertidig verge, se punkt 3.

4.4.6 Uenighet mellom vergene

Utgangspunktet om at vergene handler i fellesskap, innebærer at vergene må være enige seg imellom når de skal treffe en beslutning på vegne av den mindreårige. Dersom begge vergene møter, men de ikke blir enige i et spørsmål av betydning for den mindreårige, må arbeidet stilles i bero. Kommer vergene ikke til enighet er statsforvalteren gitt myndighet til å avgjøre spørsmålet, se [vergemålsloven § 18](#) første ledd. Hvis foreldrene er uenige for eksempel om samtykke til konfliktrådsbehandling eller om en avtale skal godkjennes, vil arbeidet med saken ikke kunne fortsette før enighet nås mellom vergene, eller saken er oversendt til statsforvalteren som har avgjort saken. Noen ganger vil det at vergene blir kjent med at uenigheten vil kunne bli avgjort av statsforvalteren, føre til at de oppnår enighet.

5 Vergenes rolle i straffesaker

5.1 Vergen skal samtykke til straffereaksjonen før overføring til konfliktrådet

Med unntak av ungdomsstraff – som ikke krever samtykke – må ungdommen og vergene samtykke til straffereaksjonen før saken overføres til konfliktrådet. Det er påtalemyndighetens ansvar at tilstrekkelige samtykker foreligger før saken overføres. Konfliktrådet må likevel kontrollere om tilstrekkelige samtykker foreligger før straffegjennomføringen igangsettes, se [Rutine – Før saken overføres](#).

5.2 Særlig om ungdomsstraff og ungdomsoppfølging

5.2.1 Delta i ungdomsplanmøte og gjenopprettende møte

5.2.1.1 Verge for ungdommen (domfelte/siktede)

Konfliktrådet er pålagt å sikre at relevante aktører er representert i *ungdomsplanmøtet*, jf. [konfliktrådsloven § 24](#) første ledd. Etter lovens ordlyd skal ungdommens verger delta i ungdomsplanmøtet, jf. tredje og fjerde ledd. I forarbeidene er det imidlertid slått fast at foreldre eller verge ikke skal pålegges å møte i ungdomsplanmøtet.¹⁴ Enkelte ganger kan tilknytningen mellom foreldre og barn være svak eller forholdet dem imellom kan være dårlig. En kan også ha en situasjon hvor foreldrene ikke ønsker å delta i ungdomsplanmøtet av private grunner. Det er da ikke noe i veien for at foreldrene samtykker til reaksjonen og informasjonsdeling, men ikke deltar i ungdomsplanmøtet og den videre oppfølging.¹⁵

På samme måte har i utgangspunktet vergene er rett og plikt til å delta i *gjenopprettende møte*, jf. [konfliktrådsloven § 24 a](#) andre ledd. Også for disse møtene må det foretas en individuell vurdering av om vergenes tilstedeværelse er nødvendig og hensiktsmessig. Momentene som skal vurderes, vil være de samme som ved ungdomsplanmøtet, men konklusjonen kan bli en annen. Vær oppmerksom på at ungdommen kan ha begrenset adgang til å inngå avtaler uten godkjenning fra vergen, se nærmere i punkt 4.3.

¹⁴ Se [Prop. 135 L \(2010–2011\) punkt 10.6.3](#) side 117 og [Prop. 57 L \(2013–2014\) punkt 10.6.1.3](#) side 64–65.

¹⁵ Se samme sted.

Dersom ungdommens foreldre eller omsorgspersoner ikke kan eller vil være til stede i ungdomsplanmøtet eller gjenopprettende møte, skal konfliktrådet vurdere om det skal oppnevnes midlertidig verge, se punkt 3 ovenfor.

5.2.1.2 Verge for fornærmede

Ungdomsstraff kan idømmes og ungdomsoppfølging ilegges uten at det foreligger samtykke fra fornærmede eller dennes verger, se [konfliktrådsloven § 11](#) fjerde ledd. Den fornærmede og dens eventuelle verger har likevel som hovedregel rett til å være til stede i *gjenopprettende møte*.

Dersom fornærmede er over 15 år, kan hen som nevnt på ethvert tidspunkt i saken som hovedregel selv utøve rettighetene som fornærmet, dersom hen ønsker det. Dette følger av henvisningen til [straffeprosessloven § 93 g](#) i [konfliktrådsloven § 11](#) tredje ledd. Dersom konfliktrådet er kjent med at ungdommen har representert seg selv tidligere i straffesaken, må det avklares med ungdommen om hen fremdeles ønsker det.

Alle fornærmede og deres verger skal gis et tilbud om et gjenopprettende møte i løpet av straffegjennomføringen, se [konfliktrådsloven § 24 a](#) andre ledd, med mindre fornærmede utøver sine rettigheter selv, jf. [konfliktrådsloven § 11](#) tredje ledd. På samme måte som for ungdommen (domfelte/siktede), kan det gjøres en vurdering av om vergene bør delta, se punkt 5.2.1.1.

Fornærmede og dennes eventuelle verger har ikke rett til å være til stede i *ungdomsplanmøtet*.

5.2.2 Uttalerett om ungdomsplanen og innskjerpingsvilkår.

Vergene skal ikke godkjenne *ungdomsplanen*, men har rett til å uttale seg. Dette følger av [konfliktrådsloven § 25](#) andre ledd. Vergene har dermed adgang til å påvirke innholdet i planen til det beste for ungdommen. Dersom det er to verger, har begge rett til å uttale seg. Ettersom de ikke skal godkjenne planen, trenger de ikke å være enige.

Den samme uttaleretten gjelder ved *innskjerpingsvilkår* etter [§ 31](#) andre ledd og [§ 33](#) andre ledd.

5.2.3 Delta i oppfølgingsteamet

Ungdommens verger skal etter lovens ordlyd delta i oppfølgingsteamet, se [konfliktrådsloven § 26](#) første ledd. Som nevnt uttaler departementet i forarbeidene at det ikke er noe i veien for at foreldre samtykker til straffereaksjonen, men likevel ikke deltar selv i straffegjennomføringen.¹⁶ Ønsker vergene overhodet ikke å delta i straffegjennomføringen må det som nevnt vurderes om det skal oppnevnes en midlertidig verge, som deltar i ungdommens oppfølgingsteam.¹⁷ Se nærmere om midlertidig verge i punkt 3.

5.2.4 Vergenes rolle ved brudd

Bruddsamtalen kan være bestemmende for den videre straffegjennomføringen. Vergene skal derfor innkalles til bruddsamtalen dersom ungdommen er under 18 år på tidspunktet når denne skal avholdes. Dette fremgår ikke direkte av [§ 31](#) og [§ 33](#), men følger av [§ 11](#) andre ledd og prinsippene i barneloven. Vergens oppgave vil være å tale ungdommen sak, og å få informasjon om hva som må til for at straffegjennomføringen ikke skal ende med brudd. For å kunne bidra konstruktivt i den videre straffegjennomføringen må vergen få kjennskap til problemet (bruddet). I mange tilfeller vil vergen kunne bidra med å motivere ungdommen til å fullføre straffegjennomføringen.

¹⁶ Se [Prop. 135 L \(2010–2011\) punkt 10.6.3](#) side 117 og [Prop. 57 L \(2013–2014\) punkt 10.6.1.3](#) side 64–65.

¹⁷ Se [Prop. 57 L \(2013–2014\) punkt 10.4.3](#) side 60 og [punkt 13.1](#) side 91.

Dersom vergene ikke kan eller vil møte i bruddsamtalet sammen med ungdommen, må konfliktrådet vurdere om det skal oppnevnes midlertidig verge, se punkt 3.

Som nevnt har vergene rett til å uttale seg ved ileggelse av innskjerpingsvilkår, se punkt 5.2.2.

Dersom det vurderes å sende innstilling til kriminalomsorgens regionkontor med begjæring om elektronisk kontroll etter [konfliktrådsloven § 31](#) tredje ledd bokstav a, har vergene blant annet rett til informasjon. Se nærmere om dette i [Retningslinje – Ungdomsstraff med domstolfastsatte oppholds- og kontaktrestriksjoner](#).

6 Vergenes rolle i sivile saker

Med sivile saker menes saker mellom to private parter. Det bakenforliggende forholdet kan imidlertid være en straffbar handling. Oversendelser av henlagte saker fra politiet, f.eks. der gjerningspersonen er under 15 år, er derfor også en sivil sak.

Vergene skal gi samtykke til at en sivil sak kan behandles i konfliktrådet. Dette følger av [konfliktrådsloven § 11](#) andre ledd. Videre skal vergene varsles og har rett til å være til stede i møtet sammen med den mindreårige.

En snever unntakshjemmel gir konfliktrådet hjemmel til å unnlate å innhente samtykke fra vergene og å varsle dem om møtet i konfliktrådet. Forutsetningen er at konfliktrådslederen eller mekleren «finner det ubetenkelig». Unntaksbestemmelsen følger av [§ 11](#) tredje ledd. Vurderingstemaet for hvorvidt verger bør delta, bør ta utgangspunkt i om det er ubetenkelig ut fra sakens karakter og partenes behov at en part over 15 år ivaretar sine rettigheter dersom vedkommende ønsker det. Dette gjelder uavhengig av om parten er å regne som «fornærmet» eller ikke. Det må også sees hen til om saken vil kreve at vergen godkjenner en eventuell avtale etter [konfliktrådsloven § 17](#) andre ledd.¹⁸ Se om dette i punkt 4.3.2.

Dersom konfliktrådslederen beslutter at det kan mekles i saken, men mekleren opplever det betenkelig å mekle videre, kan mekleren stanse saken. Etter lovens ordlyd er det tilstrekkelig at konfliktrådslederen finner det ubetenkelig. Dersom lederen og mekleren ikke kommer til enighet om det er betenkelig å behandle saken, kan derfor lederen i et slikt tilfelle fordele saken til en annen mekler.¹⁹

7 Parten fyller 18 år under konfliktrådsbehandlingen

Dersom ungdommen er over 18 år, representerer vedkommende seg selv. Foreldrene skal i slike tilfeller derfor kun involveres dersom ungdommen samtykker til dette. Foreldrene skal ikke i noe tilfelle avgi samtykke eller godkjenne avtaler.

Det er alderen på samtykke-, avtale- eller møtetidspunktet som er avgjørende, ikke alderen på hendelsestidspunktet.²⁰ Dette innebærer at en mindreårig som fyller 18 år under konfliktrådsbehandlingen, representerer seg selv fra dette tidspunktet.

¹⁸ Se [Prop. 139 L \(2022–2023\) punkt 27.2.1.4](#).

¹⁹ Se M. Holmboe, Konfliktrådsloven kommentarutgave (2016) side 77.

²⁰ Se M. Holmboe, Konfliktrådsloven kommentarutgave (2016), side 76.

8 Versjonslogg av dette dokumentet

Endringslogg		
Dato	Endring utført av	Endringsbeskrivelse
13.12.2023	Fagutviklingsavdelingen	
01.09.2024	FAG avdelingsdirektøren	<p>Tidligere veileder er omstrukturert til retningslinje. Oppdatert og ajourført i tråd med lovendringene som trådte i kraft 1. september 2024.</p> <p>Viktigste endringer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ny innledning (punkt 1) - Nytt punkt om midlertidig verge når hensynet til barnets beste tilsier det (punkt 3.1.3) - Nytt punkt om hva som er konsekvensen av at det er oppnevnt midlertidig verge (punkt 3.4) - Nytt hovedpunkt om vergenes rettigheter og plikter generelt (punkt 4), der følgende underpunkter er samlet <ul style="list-style-type: none"> o Vergenes partsrettigheter (nytt punkt 4.1) o Innkalling til møter (punkt 0) o Godkjenning av avtaler (nytt punkt 4.3) o Problemstillinger der det er flere verger (nytt punkt 4.4) - Endringer i punkt 5.1 om at det ikke lenger kreves samtykke for ungdomsstraff. - Endring i punkt 5.2.1.2 om at fornærmede over 15 år som hovedregel kan utøve sine rettigheter selv. - Nytt hovedpunkt om hva som skjer når parten fyller 18 år mens saken er til behandling i konfliktrådet (punkt 7)